

به نام خدا

موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

هدم وارونه جمعیت

ترجمه:

نبتا ابراهیم شاز
امراسی آراس
و
همکاران

مترجم:

مجید حسن زاده اصفهانی

مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
تهران ۱۳۹۶

بیمه اجتماع و محتاجان

سرشناسه: شوراتس، آنیتا ماهش، ۱۹۵۷ م. Schwarz, Anita Mahesh
عنوان و نام پدیدآور: هرم وارونه جمعیت / مولف آنیتا ام. شوارز، امراس. آریاس و همکاران؛ مترجم مجید حسن زاده اصفهانی
مشخصات نشر: تهران: موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۳۰۰ ص. مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۹۲۳-۰۸-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: عنوان اصلی: The inverting pyramid: pension systems facing demographic challenges in...
موضوع: بازنشستگی -- اروپا -- مستمری
Pensions -- Europe: موضوع
موضوع: بازنشستگی -- آسیای مرکزی -- مستمری
Pensions -- Asia, Central: موضوع
موضوع: اروپا -- جمعیت
Europe-- Population: موضوع
موضوع: آسیای مرکزی -- جمعیت
Asia, Central-- Population: موضوع
شناسه آ: دده: آریاس، اومار اس.
شناسه افزوده: Arias, Omar S.
شماره افزوده: حسن زاده، مجید، ۱۳۵۵-
شناسه افزوده: موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
رده بندی کنگره: ۴۵/۴ الف/۳۹۱۰۵ HDV۱۰۵/۱۳۹۶ ش
رده بندی دیسی: ۳۱/۲۰
شماره شناسایی: ۴۹۱۹۶۶۱

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

هرم وارونه جمعیت

مؤلف: آنیتا ام. شوارز- امراس. آریاس و همکاران

مترجم: مجید حسن زاده اصفهانی

ویراستار: کوروش اشرفی

صفحه آرای: لیلا سهرابی

طراحی جلد: شبنم ترابی پاریزی

لیتوگرافه، چاپ و صحافه: خاتم

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۹۲۳-۰۸-۹

قیمت: ۳۲۰۰۰ ریال

تهران، میدان آرژانتین، خیابان احمد قصیر، خیابان دهم، پلاک ۲۰

تلفن: ۰۲۱۸۸۷۵۳۲۴۵

فکس: ۰۲۱۸۸۵۰۷۴۲۱

کدپستی: ۱۵۱۴۷۳۴۳۱۱

ایمیل: info@ssor.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار مؤسسه	۱۱
پیشگفتار متخیم	۸
خلاصه اجرایی	۱۰
فصل اول: هرم سنی و رتبه های سنی	۱۶
فصل دوم: سیر تکوینی برنامه های مستمری عمومی	۲۳
فصل سوم: آیا اصلاحات مستمری اعمال شده تاکنون کافی بوده اند؟	۷۲
فصل چهارم: نقش پس اندازها در تأمین درآمد دوران بازنشستگی	۱۲۹
فصل پنجم: تأمین مالی مستمری ها در اروپا و آسیای میانه	۱۷۵
فصل ششم: کار بیشتر، طولانی تر و با بهره وری بالاتر	۲۰۷
فصل هفتم: درس هایی از دو دهه اصلاحات نظام های بازنشستگی؛ اهرکارهای	
سیاستی برای آینده	۲۷۴

پیشگفتار مترجم

▲ به طور طبیعی نظام‌های مستمری با توجه به تحولات اقتصادی، جمعیتی و تغییرات ساختار جمعیت تحت پوشش خود همواره و به طور قانونمند مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفته و تعدیل می‌شوند. در ابتدا، این تعدیل‌ها و تغییرات، ماهیتی پارامتریک و یامهندسی مجدد داشته و تقریباً در تمام موارد دایره‌ای نظیر افزایش سن بازنشستگی، افزایش سابقه خدمت برای احراز منافع، کاهش نرخ جایگزینی، ترمیم فرمول مزایا و ... جهت اصلاح نظام و با هدف کاهش بار مالی نظام‌ها و ثابت مالی آن‌ها در بلندمدت، اتخاذ شده‌اند. اما با گذشت سال‌ها از استقرار نظام‌های بیمه اجتماعی که سرآغاز آن نیز از اروپا و آلمان بود (دهه ۸۰)، سیاستگذاران به این باور رسیدند که به دلیل تغییر ساختار جمعیتی کشورها و سالمند شدن جمعیت، نظام‌های کنونی مبتنی بر انتقالات بین نسل‌های ۵۰٪ اکثر آن‌ها به دوره بلوغ رسیده‌اند با معضل ناپایداری مالی روبه‌رو هستند. لذا بحث اصلاحات سیستمی و خصوصی‌سازی تأمین اجتماعی مطرح گردید. و روند پیرایش بانک جهانی در حوزه اصلاحات نظام مستمری نیز از همین هنگام بود.

▲ کتاب حاضر که از انتشارات بانک جهانی در سال ۲۰۱۴ است پس از تقریباً سه دهه از اعمال چنین اصلاحاتی، در برگیرنده آخرین رویکردها و گزینه‌های سیاستی بانک جهانی پیرامون اصلاحات نظام‌های بازنشستگی و جهت‌گیری‌های اخیر این نهاد پس از دوره‌های مختلف بازنگری اصلاحات و بازگشت از خصوصی‌سازی از سال ۲۰۰۷ به بعد به دلیل عدم موفقیت اصلاحات است.

▲ در این کتاب، مسئله پایداری مالی نظام‌های بازنشستگی محور قرار گرفته

و راهکارهایی پیرامون طولانی‌تر کردن دوران اشتغال و ایجاد تعادل میان مدت بیمه پردازی و دریافت مزایا با توجه به نگرانی‌های افزایش بهره‌وری کار، تنظیم و ساماندهی پس‌اندازها در جهت تأمین دوران بازنشستگی و تأمین انواع پس‌اندازها، نگاهی به شیوه‌های تأمین دوران بازنشستگی و تبیین انواع پس‌اندازها، نگاهی به شیوه‌های تأمین مالی و یافتن منابع جایگزین جهت حفظ پایداری، در کنار اصلاحات پارامتریک و به عنوان اثرات ثمربخش بودن اصلاحات ارائه شده است.

در این راستا، نیاز به وجود سیاست‌هایی که تسهیل‌کننده بهبود بازار کار و اقتصاد پایدار هستند، احساس می‌شود که این امر زمینه لازم را برای ایجاد مشاغل پایدار فراهم نموده و به افراد کمک می‌کند تا برای مشاغل جدید آمادگی لازم را کسب نمایند.

گزینه‌های سیاستی می‌توانند به دستیابی به اشتغال طولانی‌تر مولدتر کمک کنند:

۱) مالیات‌ها و مزایای اجتماعی به ویژه آن‌هایی که به افراد اندرزه قوی می‌دهند تا خارج از نیروی کار باقی بمانند، مورد بازنگری قرار گیرند. هدف این است که یک انتقال تدریجی از کار به بازنشستگی صورت گیرد. برای مثال، به افراد مسن اجازه داده شود به طور پاره‌وقه فعالیت نموده و همزمان حقوق بازنشستگی جزئی دریافت کنند.

۲) قوانین و مقررات کار که مانع کار انعطاف‌پذیر هستند، اصلاح شده و مکانیزم‌های تنظیم دستمزد مبتنی بر رشدیت، نه اعطای پاداش بهره‌وری حذف گردند.

۳) کارفرمایان تشویق شده و امکان یابند تا تنظیمات کنشگرایانه در محیط کار که عملیات کار را برای نیروی کار مسن‌تر آماده می‌سازد اعمال نمایند. همچنین سطح بهره‌وری و آسایش کارکنان مسن را ارتقاء داده و از مزیت‌های تشکیل گروه‌های کاری با تنوع سنی به نحو احسن بهره‌برداری نمایند.

۴) دولت، کارفرمایان و کارگران در راهبردهای آموزشی مناسب که باعث می‌شود کارکنان بزرگسال مهارت‌های جدید را به شیوه‌ای مقرون به صرفه فرا گیرند، سرمایه‌گذاری کنند.

▲ افزایش رسم سازی نیروی کار موجب کاهش فشار بر نظام‌های بازنشتگی در کوتاه‌مدت می‌شود. از آنجا که «زرگران» جدید» در آینده استحقاق دریافت مستمری بازنشتگی را کسب می‌کنند، نظام بازنشتگی اثر تعویض و بنای پای مستمری خود را بطور واقع‌بینانه و پایدار متعادل نکند (اعمال اصلاحات پارامتریک یا سیستم با گذشت زمان دچار ناپایداری می‌شود. با وجود افراد بیشتری که کار و فعالیت می‌کنند، طولانی‌تر شدن دوره «شغال» در بلندمدت به انتقال آسان به یک نظام مستمری پایدارتر کمک خواهد کرد.

در پایان امید است این مجلد با اشار، به بحران کشورهای اروپایی و آسیای میانه در زمینه اصلاحات و برخی شاخص‌های عملکردی آنها و برنامه‌های آینده‌های سیاستی که در درون نظام مستمری و بازار کار خود به کار برده‌اند، مرجع مناسبی برای پژوهشگران این حوزه به شمار رود.

▲ در پایان بر خود لازم می‌دانم از همکاران محترم، اساتید عالی، پژوهش تأمین اجتماعی که زمینه تدوین و انتشار این کتاب را مهیا نمودند و در مراحل مختلف تدوین آن همکاری‌های لازم را با بنده داشتند، تشکر نموده و برای آنان در ادامه راه پرفراز و نشیبی که پیش رو می‌دارند، آرزوی موفقیت نمایم.

مجید حسن‌زاده

مترجم